

TRANSIHMISTEN RINTOJEN JA RINTAKEHÄN OMATARKKAILU

Kuka tahansa voi sairastua rintasyöpään. On hyvä olla tietoinen sairastumisen mahdollisuudesta, jottei mahdollisen rintasyövän toteaminen viivästy.

Transihmisillä eli ihmisillä, jotka eivät samaistu syntymässä merkittyyn sukupuoleen, voi olla kehodysforiaa erityisesti liittyen rintojen koskettamiseen tai mammografiaan. Heille rintojen tutkiminen voi olla nöyryyttävä ja traumaattinen kokemus.

Sukupuolivähemmistöihin kuuluvilla ihmisillä voi olla negatiivisia kokemuksia terveydenhuollosta tai pelkoa siitä, että eivät tule kohdatuksi arvokkaasti. On tärkeää, että he kohtaavat sensitiivistä hoitohenkilökuntaa, joka pystyy antamaan myös tapauskohtaisia neuvoja.

Maailmanlaajuisesti tietoja ja tilastoja transihmisten rintasyövistä on vielä varsin vähän.

RINNAT JA ESTROGEENI

Omatarkkailun avulla voi tutustua omiin rintoihin ja rinta-kehään sekä vaikuttaa rintasyövän varhaiseen havaitsemiseen. Ohjeet omatarkkailuun löydät Tunne rintasi ry:n Omatarkkailukortista. Rintasyövä oireisiin voit tutustua Rintasyövän oireet -kortista.

Jos on kuukautiset, omatarkkailu kannattaa tehdä pian kuukautisten jälkeen, koska rinnat ovat silloin pehmeimillään. Ennen kuukautisia rinnat voivat aristaa ja niihin voi kertyä nestettä. Jos kuukautisia ei ole, voi valita kuukaudesta tietyn ajan, jolloin rinnat ja rintakehän tutkii.

Varhaiseen rintojen kasvuun voi liittyä rintakipuja, arkuutta ja kyhmyisyyttä, mutta on tärkeä erottaa nämä oireet mahdollisista rintasyövän oireista. Hormonihoitojen myötä rintojen lisääntynyt kimmoisuus on itsessään riskitekijä rintasyöväälle altistumiseen.

Kansainvälisesti suositellaan, että yli 50-vuotiaat trans-feminiinit henkilöt, jotka ovat käyttäneet estrogeenia yli viisi vuotta, kävisivät säännöllisesti mammografiassa kahden vuoden välein. Heillä on eri tutkimusten mukaan joko sama riski sairastua rintasyöpään kuin cisnaisilla tai ainakin 47% korkeampi riski kuin cismiehillä. Riski suurenee rintakudoksen lisääntymisen jälkeen.

Henkilöt, joilla on naiseen viittaava henkilötunnus ja jotka ovat 50-69-vuotiaita, saavat kahden vuoden välein kutsun kunnallisiin maksuttomiin mammografiaseulontoihin. Rintasyövän riskiryhmiin kuuluvien täytyy itse hakeutua tutkimukseen lääkärin läheteellä jo aiemmin.

RINTAIMPLANTIT

Rintaimplantit voivat hankaloittaa rintasyövän havaitsemista mutta eivät ole este omatarkkailulle tai mammografialle. Mammografialle implantti ei ole este, mutta kuvia otetaan varjostusten vuoksi tavallista enemmän ja implantin siirtämiseksi tieltä ja rintakudoksen esiin työntämiseen käytetään siihen tarkoitettua vakiintunutta menetelmää.

Rintaimplantti tekee rinnasta kiinteän, jonka vuoksi se voi olla myös haasteellinen tutkia. Implantin sijoittaminen rintalihaksen alle voi vähentää implantin tuntumista ihon läpi ja se saattaa myös ehkäistä implanteja ympäröivän arpikudoksen kovettumista. Rintalihaksen päälle asetetun implantin reunat voivat erottua selvemmin. Implantti tuntuu kovalta ja tarkkarajaiselta tyynyltä. Implantin ympärille muodostuu arpikapseli, joka tuntuu ympäröivää kudosta kovemmalta. Ajan myötä implantti tai arpikudos saattavat kovettua tai vaihtaa paikkaansa.

@tunnerintasi

Joidenkin uusimpien tutkimusten mukaan on olemassa harvinainen syöpä, joka liitetään rintaimplanteihin. Kyseessä ei ole tavallinen rintasyöpä, vaan lymfooma nimeltään ALCL. Tarkempia tutkimuksia erityisesti tekstuurillisista implanteista ja niiden kytköksistä lymfoomaan edelleen tutkitaan. Tällä hetkellä tämänkaltaisten oireettomien ehjien implanttien vaihtoa ei suositella.

OMATARKKAILU MASTEKTOMIAN JÄLKEEN

Rintakehän omatarkkailu on hyvä tehdä säännöllisesti mastektomian jälkeen sitä mukaa, kun rinnan alue alkaa parantua. Omatarkkailua helpottaa, kun tuntee rintansa jo ennen leikkausta. Säännöllinen rintakehän omatarkkailu rintaleikkauksen jälkeen on tarpeen erityisesti siksi, että tuntuma on erilainen kuin ennen. Kun rintakudos on poistettu mastektomiassa, mammografia ei välttämättä onnistu. Sen sijaan rintoja pystytään tutkimaan ultraääni-kuvauksella.

Mastektomia ei poista rintasyöpäriskiä. Sekä mastektomia että testosteronin käyttäminen laskevat kuitenkin riskiä sairastua rintasyöpään. Rintasyövälle altistavan geenimuunnoksen kantajalla on myös mastektomian jälkeen 5% riski sairastua. Lisäksi liiallinen määrä testosteronia kehossa voi muuttua estrogeeniksi ja johtaa kohonneeseen sairastumisriskiin.

Henkilöt, joilla on mieheen viittaava henkilötunnus, eivät saa kutsuja säännöllisiin kunnallisiin mammografiaseulontoihin. Säännölliseen mammografiaan hakeutumista suositellaan kaikille yli 50-vuotiaille transmaskuliineille, jotka eivät ole poistattaneet rintojaan.

OIKEUS RINTATERVEYTEEN

Tunne rintasi ry
www.tunnerintasi.fi

Nordenskiöldinkatu 18 A
00250 Helsinki